Heide vertelt **nummer: 163** **19 februari 2023**

Ode aan mijn moeder: 100 jaar geleden geboren in ’t Witgoor!

Komende week, woensdag 22 februari, zal het precies 100 jaar geleden zijn dat mijn moeder Maria De Bie werd geboren. In wil op deze regels gebruik maken om een ode te brengen aan mijn moeder en mijn vader:

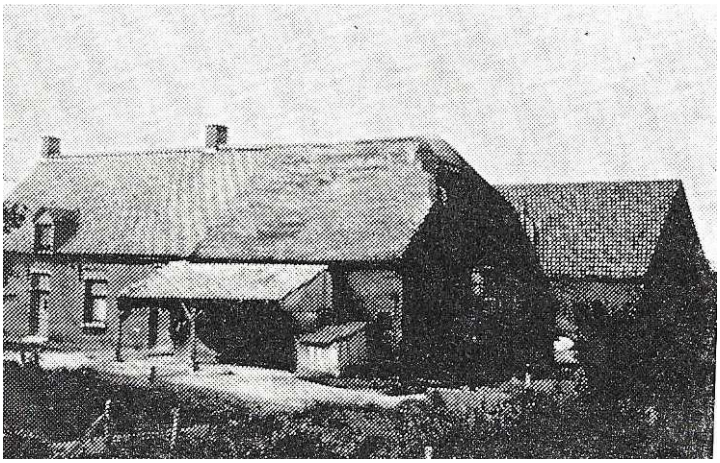

Mijn moeder werd geboren als oudste dochter van Jan De Bie en Coleta Van Looveren. Zij werd geboren in het “Witgoor”. Het Witgoor (Witgoorsebaan) was toen nog gedeeltelijk grondgebied van de gemeente Wuustwezel. De scheiding tussen Kalmthout en Wuustwezel lag net naast het ouderlijk huis van mijn moeder, de gracht. Na 1977 (grenscorrecties) werd dit het grondgebied van de gemeente Kalmthout. De hoeve waar mijn moeder geboren werd was al veel langer familiebezit. Het was Jaan (Adrianus) Van Looveren, een molenaar uit Wuustwezel, de overgrootvader van mijn moeder, die deze hoeve in 1851 gebouwd, eerst huurde en daarna kocht. Jaan speelde een belangrijke rol in de Achterbroekse geschiedenis: de kerk, de school, de strijd tussen Kalmthout en Wuustwezel, enz.. je moet het boek “Achterbroek opstandig dorp”, in 1963 geschreven door Meester Tireliren, maar eens ter hand nemen, zo komt je daar heel wat meer over te weten. Jaan had elf kinderen waarbij ook een zoon Frans**, derde in de rij, die huwde met Maria Hens. Coleta Van Looveren, de moeder van mijn moeder en dus mijn grootmoeder, was hun jongste dochter in een gezin met 13 kinderen.

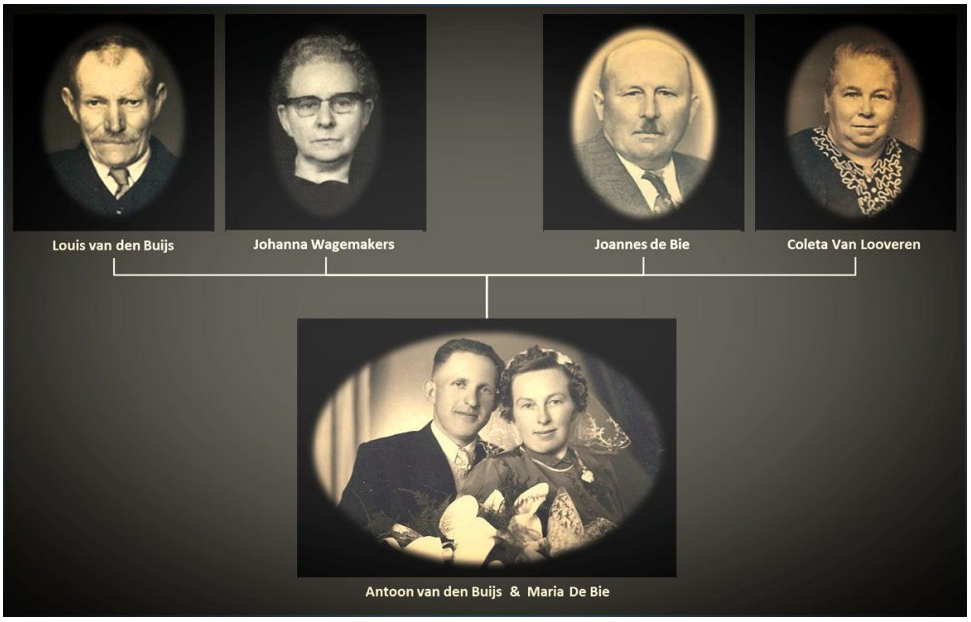

In 1922 werd de boerderij overgelaten aan mijn grootmoeder Coleta na haar huwelijk met Jan De Bie. Mijn moeder werd in de omgang Marie genoemd, als oudste maakte zij later kennis met drie broers: Charel, Louis en Alfons en vier zussen Lucia, Liza, Louisa en Anna. Op de hoeve werd de boerenstiel beoefend,

hierbij was mijn moeder als oudste dochter heel erg betrokken, vanaf haar jonge jaren moest ze veel meehelpen bij het zware werk.
Als ze wat ouder werd leerde ze mijn vader kennen. Antoon (Toon) van den Buijs (geboren 26 januari 1926) was een jonge man van het naburige Nieuwmoer, het is te zeggen hij woonde in de "Maatjes" een paar meter voorbij het Belgisch grondgebied in Achtmaal. Toon groeide, met als zijn broer en drie zussen, op in het gehucht Nieuwmoer, zij liepen er school en waren verenigd met het Nieuwmoerse dorpsleven. Toen mijn moeder vader leerde kennen had mijn vader een zeer moeilijke periode achter zich gelaten. Hij was namelijk opgeroepen geweest als KNIL-soldaat (Koninklijk Nederlands Indonesisch leger) en had drie jaar gevochten, in oorlogstijd, in het verre Nederlands Indië. Later zou blijken dat hij ten onrechte was opgeroepen door de Nederlandse overheid gezien hij al die tijd de Belgische nationaliteit had. Zijn familie was daar in die tijd niet van op de hoogte! (dit verhaal is al eerder verschenen in Heide vertelt)
Op 5 mei 1953, stapten ze in het huwelijksbootje. Ikzelf werd op 19 februari 1954 als oudste zoon geboren. Na hun huwelijk brachten zij de eerste jaren door op Horendonk (den Uil). Beide afkomstig uit een "boerengezin" kozen ze toch niet voor de boerenstiel. Vader vond eerst werk bij de firma Van As. Op dat ogenblik voerde deze wegenbouwfirma uit Ekeren rioleringswerken uit op de Kapellensteenweg in Kalmthout. Later (1955) kon hij aan het werk in Kalmthout bij de "nonnekes", het Sint Vincentiusgesticht. Daar was de tante van mijn moeder, "Moeder Liza" (De Bie), overste. Er werd vervolgens uitgekeken naar een huis dichter bij het werk. De ogen vielen op een grote woning in de Driehoekstraat. In 1956 verhuisde het jonge gezin naar Kalmthout, ondertussen waren ook de zonen Jan en Jozef (Seppe) geboren. Een groot huis was, ik weet het niet, waarschijnlijk ook het signaal voor een groot gezin. Nagenoeg ieder jaar kwam de ooievaar op bezoek en moesten we een week doorbrengen met ons "moemoe"! Zo volgden in de rij: Stan (Stakke), Maria, Alfons, Frans, Marcel, Willy en René. Tussen 1954 en 1964 zagen wij allemaal het levenslicht. Daar het gezinnetje steeds maar verder groeide beslisten ze om het huis nog wat te vergroten. Ook onze tuin kwam steeds voller en voller te staan met gebouwen. Eigenlijk was vader de boerenstiel niet echt afgeleerd, zowat alle soorten dieren werden in de Driehoekstraat geherbergd, van kippen en konijnen tot kalveren. Het was in die periode ook wel aangewezen om al die mondjes rijkelijk te kunnen vullen. Daarnaast een grote groentetuin en het moet gezegd: wij kwamen nooit iets te kort! Er zijn vele onvergetelijke momenten uit de periode in de Driehoekstraat, momenten van lief en leed. Eigenlijk overwonnen ons "moe" en onze "va" heel wat problemen en hielden zij steeds het gezin en het welzijn van hun kinderen voor ogen. Voor ons betekende dit dat wij heel veel leerden en een goede basis meekregen voor onze toekomst.

Maar dit betekende ook dat vader en moeder zich erg hard moesten inzetten en offers brengen. Moeder was een ganse dag aan het werk, van 's morgens al heel vroeg tot 's avonds laat. Ook vader vertrok 's morgens naar het werk en kwam 's avonds thuis om er nog een halve shift bij te doen, de dieren verzorgen, de groentetuin bewerken, enz…
Uithuizig zijn gebeurde niet zo veel. Dagelijks kwamen de bakkers (twee: Louis Wierckx van bakkerij Volkslust, en Rikske Francken uit de Bezemheide) en de melkboer (Charel Meeusen) langs. Wekelijks kwamen er twee kruideniers bestellingen opnemen om daags nadien te leveren (Louis Boden die een winkel had in de Heikantstraat en Mon Buyens uit Nieuwmoer). Ook voor de dieren werd er geleverd (meelhandelaars Jef Delcroix en Jacques De Kooning, later ook Jef Herrijgers, allen van Nieuwmoer). En dan waren er natuurlijk ook nog de "mossel- en garnalenman", de man die

langskwam voor de konijnenvellen, de scharensliep, de voddenvent, de kolenboer (Christiaan Van Thillo) en op zondag Nelles Van Sprundel met zijn creme-glace kar. Naar de beenhouwer moesten we eigenlijk nooit, er werd jaarlijks thuis heel wat geslacht (mijn vaders broer, Jan, werkte als slachter bij Van Gool en klaarde meestal deze klus). Ook de groenten kwamen uit eigen tuin en voor het slachten van de konijnen, kippen en kalkoenen was mijn vader zeer bedreven. Veel luxe hadden we niet, maar toch hadden we een zeer mooie kindertijd. Nu kunnen wij ons realiseren wat vader en moeder allemaal moesten doen om het gezinnetje te runnen en de mondjes dagelijks te vullen. Voor ons was ons moeder er altijd! Tijdens de middag kwamen we van school en stond het eten (warm) klaar, ook vader kwam dan thuis eten. Ook in de namiddag werden we na schooltijd altijd thuis opgevangen. We hadden het geluk dat de school steeds dichtbij was, de kleuter- en meisjesschool op de Kapellensteenweg (nu H. Hart instituut) en de jongensschool recht over onze deur in de Driehoekstraat (nu Kadrie). Ook later toen het GITOK (de vakschool) er aan kwam waren we niet ver van huis en kon er 's middags thuis gegeten worden. Feesten werd er jaarlijks wel eens gedaan, met negen kinderen was er jaarlijks wel een communiefeest wat telkens thuis werd georganiseerd met de familie. Ook het thuiskomen van de "nonnekes" zoals men dat destijds noemde (mijn moeder had drie zussen die behoorden tot de zuster van Opwijk) is een moment dat mij altijd goed bij is gebleven, dat gebeurde echt niet veel maar dan was heel de familie bijeen. Ook vader had een zus die ingetreden was bij de zusters van Berlaar, zij is ondertussen 95 jaar oud en verblijft in Berlaar.

Als ik nu denk aan het leven dat mijn moeder en mijn vader kenden, ook al moet ik dat kaderen in een ander tijdsbeeld, dan moet ik besluiten dat zij zeer moeilijke tijden hebben meegemaakt. Als jonge gasten de tweede wereldoorlog beleefd, vader drie jaar gedropt in oorlogsgebied in het verre Azië, tien kinderen grootgebracht, het verlies van broer Alfons op tweejarige leeftijd, hard moeten werken om rond te komen. Het heeft geen lachertje geweest maar ze hebben het wel tot een goed resultaat gebracht.

Anderzijds mochten ze fier zijn op hun gezin, en dat deden ze ook, al de kinderen kwamen op hun pootjes terecht, vonden een job, kregen kinderen en vormden op hun beurt een gezinnetje. Ondertussen zijn er al heel wat nakomelingen: 10 kinderen, 17 kleinkinderen en 15 achterkleinkinderen!

Mijn vader overleed op 10 oktober 1999 op 73 jarige leeftijd na een langdurige ziekte. Moeder overleed vrij plots op 12 juli 2004 op 81-jarige leeftijd.

(foto's van de boerderij in t' Witgoor waar moeder geboren werd, vader en moeder met hun ouders, een familiefoto uit de jaren '60 van vader en moeder met de kinderen, vader en moeder ter gelegenheid van een feest ergens in de jaren '90)

<u>Noot</u>**

In 2007 verscheen er een prachtig boek over de familiebanden van mijn overgrootouders Frans Van Looveren en Maria Hens. Dit boek is werkelijk een pareltje voor wat de omvangrijke familiegeschiedenis van de familie Van Looveren betreft. In opgaande lijn wordt de familie vanaf 1695 beschreven en in dalende lijn komt iedereen aan bod die voor 2007 geboren is! Onvoorstelbaar hoeveel bekende Kalmthoutenaren in het boek als familieleden worden vermeld! Familieleden Maria Van Looveren, Maria Van de Lisdonk, Harry Van Hooydonk en Aloïs Van Loon stelden dit boek samen. Ik weet niet of het boek nog te koop is!

1146 - Calmetholt – Kalmthout - 1996

Kalmthout jubileerde!

Ik vond een achtdelig rijmpje in een boekje dat mijn grootvader Frans Verstraelen, samen met Vic Van den Heuvel, maakte. Beide waren afkomstig van Wuustwezel. Vic Van den Heuvel, geboren in 1915 woonde vele jaren met zijn kroostrijk gezin in de Withoeflei in Heide. Mijn grootvader was van geboortejaar 1898.
Ter gelegenheid van "850 jaar Kalmthout", wat in 1996 werd gevierd, keek Vic, met Frans Verstraelen als mentor, terug naar de Kalmthoutse geschiedenis.
De hiernaast afgebeelde en bijhorende prent werd door Vic Van den Heuvel getekend.
Wij willen onze lezers laten meegenieten van dit gedicht :

Paul Witters

Eeuwen eeuwen lang geleden,
bracht de zee hier een bezoek.
Wat zij naliet dat is heden,
kunstig vastgelegd op doek

Bossen heide tierde weeldrig,
tussen mager stuivend zand.
Brave lieden maakten neerstig,
hutten met een lemen wand

Voor achthonderdvijftig jaar dan
kwamen monniken op ons af,
om 't grote nieuws te melden van
hun abt met mijter en staf

Van een toen nog jonge abdij,
merkwaardig de pij in 't wit,
kreeg van edele heren vrij
de erven hier in hun bezit
In handschrift naar behoren
staat Calmetholt vermeld.
Zo is ons dorp geboren,
uit Rome toen gemeld

Met inzet van de kloosterling
werden de woestijnen
met moed en grote toewijding
vruchtbare landerijen

Naast akkerbouw en boerenstee
kwam nog de turfontginning,
voor heel de streek bracht dit ook mee
bedrijvigheid en winning

Dit tijdsbeeld is voorbij gegaan,
dat ons voorouders sieren,
denken wij daar eerbiedig aan,
dan mogen wij dat vieren

Oudheidkundige kring Kalmthout bestaat 75 jaar!

Op woensdag 22 maart viert de Oudheidkundige Kring haar 75ste verjaardag. Die avond gaan we terug in de tijd met een projectie van oude postkaarten van onze gemeente. Straten, gebouwen en bezienswaardigheden waarvan er sommige helaas zijn verdwenen of onherkenbaar zijn geworden. Nostalgie ten top. Ongeveer 500 oude foto's worden op een scherm vertoont en met live uitleg voorzien. De presentatie van de avond gebeurt door Karel De Blick. Locatie : Strijboshof, Achterbroeksteenweg. Aanvang : 19.30. Leden hebben gratis toegang, één drankje wordt voorzien. Niet leden betalen 5 euro inkom, hierin is ook een drankje begrepen. Er wordt een pauze voorzien. Inschrijven vooraf is niet verplicht maar indien men dat wenst te doen kan men dat door een mail te sturen naar: **INFO@OUDHEIDKUNDIGEKRING.BE**

Eigen aard is goud waard (8/52) door Paul Witters

Uit het dorpsleven rond 1900

De koster: hij is aanwezig bij alle kerkelijke diensten. Heeft de zorg voor al wat nodig is voor de diensten, het misgewaad, de kleur volgens de tijd liturgisch bepaald: wit, groen of rood. Zwart bij rouwmis en begrafenis. De hosties, de wijn, water, de kaarsen. De beurt verdeling voor de misdienaars. Het luiden van de klokken. Er was een kleine klok, men noemde die klep, die werd gebruikt voor de missen en wel door de misdienaars. De koster "klepte" daarmee het Angelus driemaal per dag. De berechting deed men natuurlijk nog te voet, met lantaarn en bel, ook daarvoor moest de koster mee, bij nacht en tijdens de schooluren. Alleen bij zieke waarvan men meende dat hij het hoekje om zou gaan kwam de berechting. Men wachtte meestal tot de laatste dag of nacht. Nu is het ziekenzalving en men zorgt daar tijdig voor. De koster had meestal een bijberoep o.m. winkelier of drukker. Was ook bijna overal tevens orgelist. Het woord koster "Coster" is eerder dan meester de oudste benaming voor onderwijzer. Het wijst erop hoezeer de beide functies een twee-eenheid vormden.

De orgeltrapper: de wind door de orgelpijp geeft de orgeltonen. Die wind wordt er door gestuwd met behulp van een motor, maar toen was de elektriciteit er nog niet. Twee trappen, één voor de rechter en één voor de linkervoet bevonden zich tussen de orgelpijpen. De orgelist kon dus niet zonder de orgeltrapper, die mannen verstonden elkaar. Meestal was dit ook een winkelier of misdienaar. Hier schreef ik "de mannen". Een vrouw aan het orgel of orgeltrapper was vroeger ondenkbaar. Veel ouderen weten nu nog dat wij ons aan het onvoorstelbare mogen verwachten en soms zijn ze nog verbaasd; een vrouw aan het klavier van een beiaard aan te treffen. Maar deze vrouw moest daarboven het onderspit niet delven voor een man. Het orgeltrappen is evenwel voorgoed voorbij.

De baker: nu verloskundige of vroedvrouw; er is nu scholing en opleiding om hiervoor het diploma te halen. De verouderde benaming “de baker” vroeger, had alleen de ervaring door de praktijk. Alleen in noodgevallen werd de dokter erbij geroepen. Enkel in de stad bestonden er kraaminrichtingen. Op den buiten gebeurde de bevalling nog steeds thuis met behulp van de baker. Die kwam om de negen dagen om de moeder en kind te verzorgen. Zij stak ook een handje toe in de huishouding, zeker als er meerdere kinderen waren. De moeder mocht maar de tiende dag uit het “kinderbed”.

Ons portret: het toestel gevestigd op een driepikkel, daarover een groot zwart doek; daar onder stak de fotograaf zijn kop. Alzo zag hij door dat vreemde ding de plaats en houding van zijn klanten. En dan gebeurde het wonder; aandacht, let op, niet bewegen. Dan trok hij aan het touwtje; geen knop om op te drukken. Men sprak in die tijd dus van trekken, of heb ik mij laten trekken, door de portrettentrekker. Als kinderen toen was het woord foto en fotograaf nog onbekend. Er was in het dorp maar één man die de portretten maakte, waarschijnlijk ook maar één toestel. Meestal deed deze brave man dit als bijverdienste. In de school kwam daar eenmaal per jaar een vreemde man, zeer zeker zijn beroep. Het zondagse pak was dan gewenst. Eéntje mocht er van moeder gekocht worden, het kostte misschien wel vijfenzeventig cent; misschien wel de prijs van één brood. Samen getrokken worden met broer of zus, dat kwam voordeliger uit.

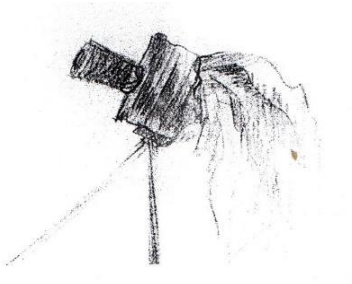

De winkelier: was meestal ook de aansteker en uitdover van de gaslantaarn. In ons dialect is gas “gijs” dus kreeg deze brave man de naam Sus Gijs, wie kent zijn echte naam? Het was een plezier hem te ontmoeten. Altijd ging je er met een lach vandaan. De ronde voor de lantaarns deed hij te voet. Maar ook in de winkel achter de toog verkocht hij zijn humor. Je kon er klompen (klonen) passen of een pet. Je nam er alles mee voor de keuken, saffraan, zout, suiker. Zelfs ellegoederen (stoffen). Een kleine supermarkt zonder karretjes. Geen groenten, die had iedereen in zijn tuin, vlees bij de beenhouwer, brood bij de bakker. Winkel sluiting voor de vakantie onbekend. De zondag was nog de beste verkoopdag. De boerinnen kwamen dan naar de kerk, met volle netzakken winkelwaar in het paardengerij reden ze dan terug naar hun haardstee.

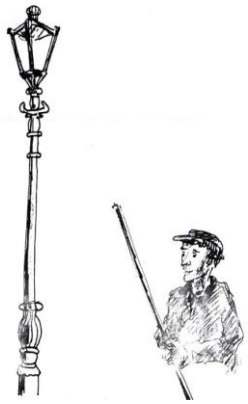

(Volgende week: de herberg, de boer, de smid, de wagenmaker)

Aldi Heide wordt afgebroken en vervangen door een dubbel zo groot pand (Paul Witters)

De Aldi-winkel aan het Willy Vandersteenplein in Heide ging op 7 januari dicht. De winkel wordt afgebroken voor een veel groter filiaal. De nieuwe winkel wordt met een oppervlakte van ongeveer 1.250m² bijna dubbel zo groot. Om dit mogelijk te maken gaan Aldi in de diepte uitbreiden op een achterliggend terrein. In de nieuwe winkel wordt er extra aandacht geschonken aan energie-efficiëntie en de duurzaamheid van de winkel. Zo wordt er onder meer een warmterecuperatie- en

regenwaterrecuperatiesysteem geïnstalleerd en wordt de koeling door een duurzamere CO2-koeling." Aldi is al sedert 2007 aanwezig in Kalmthout. Drie jaar geleden werd een beperkte renovatie gedaan van de winkelinrichting. Ondertussen beantwoordt de winkel niet langer aan de verwachtingen. Hij is te klein geworden voor het groeiend assortiment met momenteel 1.600 producten in vast assortiment. Daarnaast is ook het aanbod aan verse producten de laatste jaren fors toegenomen. De extra ruimte die Aldi creëert in het nieuwe filiaal moet ook het winkelcomfort van de klant verhogen. Dankzij de bredere winkelgangen die men in Heide voorziet komt er automatisch een vlottere circulatie in de winkel en dat is wat klanten onder meer appreciëren. Het aantal fietsparkeerplaatsen voor klanten wordt fors uitgebreid en de loskade in de vernieuwde winkel bevindt zich in het nieuwe pand." De laatste jaren heeft Aldi sterk geïnvesteerd in een groeiend en kwalitatief aanbod aan verse producten. Wie de nieuwe winkel binnenkomt, vindt er vooraan onmiddellijk onze verse groenten en fruit, verse vlees, verse vis en vers bereide gerechten. De bakafdeling met vers brood, afgebakken koffiekoeken en broodjes blijft aanwezig in de eerste gang. De wekelijkse promoties en tijdelijke acties komen telkens in het midden van iedere gang. De gekende tijdelijke non-foodaanbiedingen op woensdag en zaterdag worden analoog aan de folder verdeeld over twee winkelgangen achteraan de winkel. De opening van de gloednieuwe winkel staat gepland in de zomer van dit jaar. (Erik Vandewalle – Aldi)

René Heestermans overleden.

Op 10 februari 2023 overleed in zijn woning René Heestermans. René werd geboren op 1 december 1934 en woonde bijna zijn leven lang in Heide. Hij was gehuwd met Marie-Louise Gesquière, was vader van twee zonen (waarvan reeds één zoon is overleden) en de trotse opa van 4 kleinkinderen en 4 achterkleinkinderen. In eerdere tijden kenden we René ook als de vlaggendrager van de Harmonie Bos en Hei. Hij werd gisteren, zaterdag 18 februari ten grave gedragen. Hij ruste in vrede!

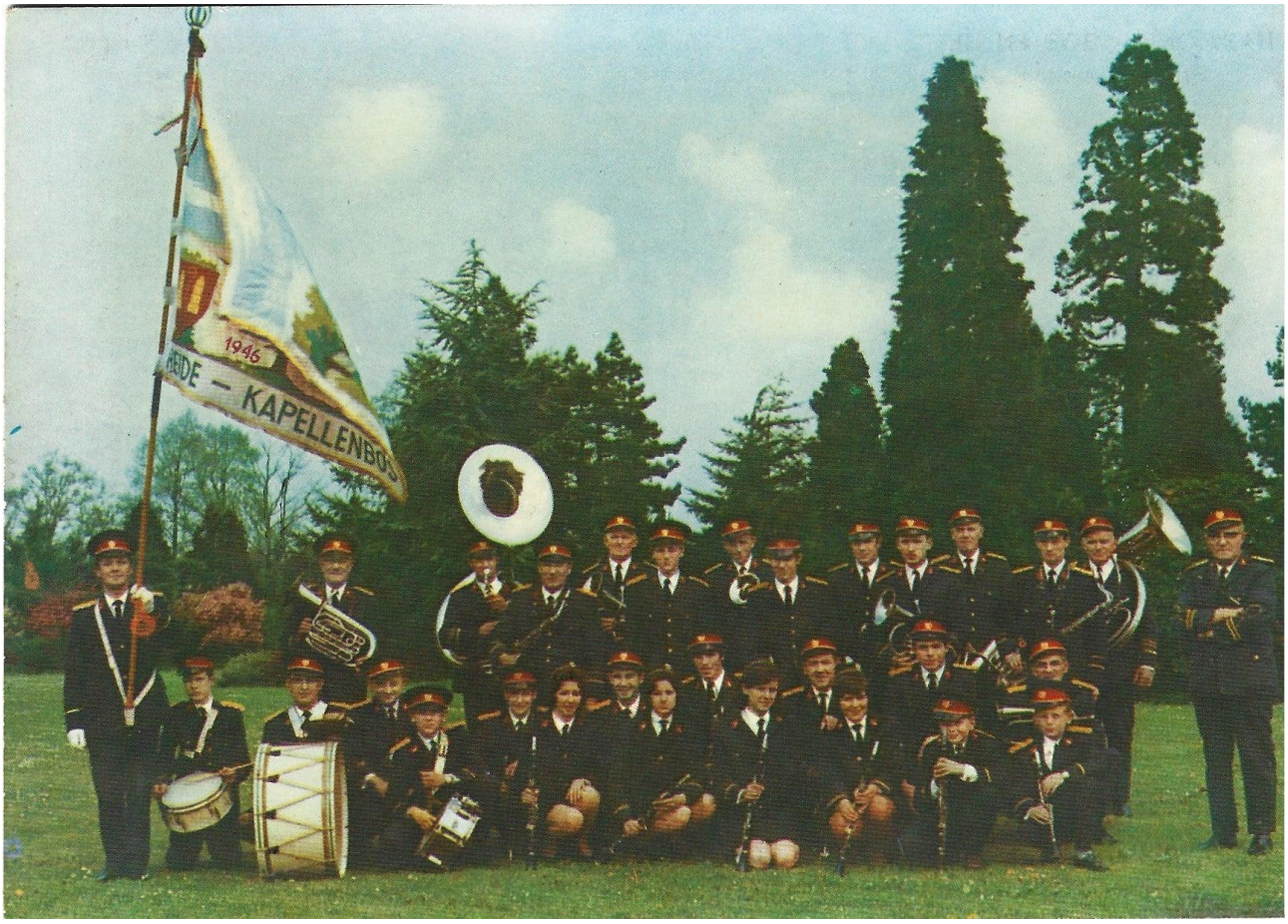

(oudere foto van de harmonie Bos en Hei waar René te zien is als vlaggendrager)

Uit de oude doos!

We vonden een foto terug van een doopsel uit 1957 in Heide. De foto werd op facebook geplaatst door Kris Van Eeckelen. Via allerlei reacties konden er al namen geplaatst worden bij de foto: bovenaan vlnr: Lucienne Jacobs, haar moeder Josephine Van Oosterbos, Jef Van Eeckelen, Pastoor De Preter en uiterst rechts Louis Jacobs (alias Clown van Liskes)

De misdienaars zouden zijn: Eugeen Meersman, Bruno Dockx, Beyers??, Ludo Pyl en Marc Van Heybeeck. Klopt dit ??? Over welke baby ging het??

Heide vertelt" is een tijdelijke uitgave, gestart als BIN-initiatief tijdens de corona-periode. Verschijnt wekelijks digitaal op zondagmorgen.
Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).
Redactieadres: vandenbuijslouis@gmail.com
Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be 3